

1154

Res/Re

(ALDC, VIII, L 116. Res)

Res, ‘cap cosa’, deriva del llat. RĒS ‘cosa’ (cf. “de no-res fa *res* e de *res* fa no-res”, Llull; *tota res*; *no-res* 111, 181) i ‘bé, possessió’ (present en el primer element de *república* ‘bé públic’ < RES PUBLICA, o en el der. semàntic cast. *res* ‘cap de bestiar’); a força d’usar-se en frases interrogatives (“Vols *res*?”) o negatives (“No veu *res*”) va convertir-se en ‘cap cosa’, com el fr. *rien* (< RĒM). El mot presenta una doble variació depenent del cas subjecte, *res* (“si *res* te plau”), o del cas oblic, *re* (“no’n sabé *re*”, Llull), el primer provinent de RĒS i el segon de RĒM, usos paral·lels als de *Déus/Déu* en Llull, provinents respectivament del nominatiu i de l’acusatiu, i que després es van intercanviar, com *lladre*, del nominatiu LATRO, diferenciat de *lladró* (< LATRONEM),

usat tant com a subjecte que com a complement. *Res* és d’ús general, mentre que *re* es troba espars en el cat. principatí, alternant sovint amb *res*, tacat d’un “regust molt familiar, potser vulgar i tot” (*DECat*); el fet de no trobar-se aquesta var. en bal. potser indica que a l’època de la conquesta (s. XIII), ja havia perdut vitalitat o no tenia el prestigi de *res*.

L’alg. *arrés* 85 té un origen contextual (“sense diur[*a*] *res*” → *arrés*, però *de res*, Scala, 2003).

Com a mot en relació cal notar *poquiú* 186, der. dim. de *poc* (< PAUCUS).

Per a la variació vocàlica, veg. mapa 1123.

Res i *re* són mots normatius des del *DOrt*, 1917.

